

2 / DE BRUGGEN VAN REIN HOFSTRA

Auteur / Sake Meindersma

SINDS 2000 ZIJN IN FRYSLÂN EEN AANTAL OP-
MERKELIJKE BRUGGEN VAN DE ARCHITECT REIN
HOFSTRA GEBOUWD. NIET ALLEEN DE VORM IS
OPMERKELIJK, OOK HET INITIATIEF WAS VAAK
BIJZONDER.

DE BRUGGEN VALLEN OP DOOR HUN TRANS-



PARANTE, LICHTE EN RANKE CONSTRUCTIE. ZE MOGEN VOLGENS HOFSTRA HET ZICHT OP HET LANDSCHAP NIET WEGNEMEN, MAAR MOETEN ER ORGANISCH DEEL VANUIT MAKEN EN ZO MOGELIJK HET ACCENT LEGGEN OP HISTORISCHE ELEMENTEN DAARIN.



← 1 DE NIJE KROMME

Gemeente	Littenseradiel
Plaats	in de Slachtedijk nabij Wommels
Kruisende verkeersweg	N359
Type	boogbrug
Verkeersfunctie	fiets/voetgangersbrug
Overspanning	48m
Materiaal	staal, thermisch verzinkt
in gebruik in	2000
Beheerder	Provinsje Fryslân
Constructeur	Ingenieursburo Van der Lune en Rienksma, Sneek
Aannemer(s)	Ballast-Nedam.

↓ 2 DE SLACHTETILLE

Gemeente	Franekeradeel
Plaats	Getswerdersyl, nabij Franeker in de Slachtedijk
Kruisende verkeersweg	A 31
Type	hangbrug
Verkeersfunctie	fiets/voetgangersbrug
Overspanning	85 m
Materiaal	staal, geconserveerd
in gebruik in	2008
Beheerder	Rijkswaterstaat Noord-Nederland, Leeuwarden
Constructeur	ingenieursburo Van der Lune en Rienksma, Sneek
Aannemer(s)	Ballast-Nedam, Groningen

DE BRUGGEN IN DE SLACHTE

Het jaar 2000, een bijzonder jaar. Een aantal Friezen nam het initiatief om de millenniumwisseling extra luister bij te zetten met het evenement Simmer 2000. In de provincie werden tal van activiteiten georganiseerd. Duizenden Friezen om útens (van buiten) kwamen terug naar Fryslân om mee te doen aan die activiteiten. Eén van die activiteiten was de marathon en wandeltocht over de Slachtedijk. De Slachtedijk of Slachte is een eeuwen oude slaperdijk van Oosterbierum naar Raerd (Rauwerd) met een lengte van 42 km. Hoewel de dijk geen waterkerende func-



*
Simmer is Fries voor zomer.
**

De gemeente Boarnsterhim is met ingang van 1 januari 2014 opgeheven en opgegaan in de omliggende gemeenten. Grou behoort sindsdien bij de gemeente Leeuwarden.

tie meer heeft, is hij nog geheel in tact. Alleen voor de autoweg van Leeuwarden naar Bolsward (N359) en de autosnelweg van Leeuwarden naar Harlingen (A31) zijn bressen in de dijk geslagen. Om de lopers en wandelaars veilig over te laten steken werd gedacht aan een voetbrug, *de Nije Kromme*, over de N359 (zie afb. 1). Om de A31 over te steken kon worden omgelopen naar een tunnel. Toen het organisatiecomité de plannen voor de voetbrug naar buiten bracht, dacht Rein Hofstra: dat kan beter! Hij bracht zijn idee onder de aandacht van de commissie en slaagde erin dat gerealiseerd te krijgen.

De tocht was een groot succes. Besloten werd om de tocht voortaan iedere vier jaar te herhalen en de omweg door de tunnel onder de A31 te vervangen door een brug in het tracé van de dijk. Ook voor deze brug, *de Slachtetille* (zie afb. 2), kreeg Hofstra de

opdracht. Om bij de Slachtetille maximaal doorzicht te krijgen, wilde Hofstra geen middenondersteuning. Dat betekende een overspanning van 85 m. Hofstra koos hiervoor een hangbrug. In plaats van kabels is gewerkt met gebogen buizen. Hofstra werkt graag met buizen, maar ontwierp de pylonen met driehoekige kokers. Die zijn vooroverhellend geplaatst, daarmee de overspanning korter makend en het (dynamisch) beeld versterkend.

BRECHJE NIJDJIP

Even opmerkelijk was het realiseren van de brug over het Nijdjip in Grou (zie afb.3). De gemeente Boarnsterhim** had geen geld om de haveloze houten brug te vervangen. Plaatselijk Belang Grou nam het initiatief voor een nieuwe brug en zocht sponsors. Rein Hofstra, zelf Grouster, tekende voor het ontwerp. Plaatselijke aannemers, jachtbouwers, een installateur en andere vrijwilligers (zie p. 17) staken de handen uit de mouwen en realiseerden de brug, die op 28 juni 2013 door wethouder Marian Jager werd geopend. Een brug die de gemeente vrijwel geen cent had gekost. "Nieuwe brug Grou dankzij crisis" kopte de Leeuwarder Courant, daarmee aangevend dat de bereidwilligheid van de Grousters mede gestoeld was op hun matig gevulde orderportefeuilles op dat moment. De draagconstructie van de brug is uitgevoerd in staal. Het brugdek is in angelim vermelho uitgevoerd. De zijwanden zijn van orelho da macaco. In de bovenste bogen is led-verlichting aangebracht.

↓ 3 BRECHJE NIJDJIP

Gemeente	Leeuwarden, tot 2014 Boarnsterhim
Plaats	Grou, De Tsjalk
Kruisende waterweg	Nijdjip
Type	Boogbrug
Verkeersfunctie	fiets-/voetgangersbrug
Overspanning	13 m
Materiaal in gebruik in	staal, thermisch verzinkt en hout
Beheerder	2013
Constructeur	Gemeente Leeuwarden
Aannemer(s)	ingenieursbureau Van der Veen, Grou zie p. 17





↑ 4 DE SLINGER

Oprichtgever	Gemeente: Smallingerland
Plaats	Drachten, Overstesingel-Eikesingel
Kruisende verkeersweg	Zuiderhogeweg
Type	tuibrug (deels) , aanbruggen zelfdragende overspanningen
Verkeersfunctie	fiets-/voetgangersbrug
Overspanning	totale lengte ca. 250 m.
Materiaal	staal, geconserveerd
in gebruik in	2006
Beheerder	Gemeente Smallingerland
Constructeur	Ingenieursburo Van der Lune en Rienksma, Sneek
Aannemer	Hillebrand, Middelburg.

DE SLINGER

Voor een vlotte doorstroming van het verkeer op het kruispunt van de Zuiderhogeweg en Eikesingel en Overstesingel zijn de verkeerslichten verwijderd en is een rotonde aangelegd. De fietsers en voetgangers kunnen niet over de rotonde maar maken gebruik van fly-over die de Eikesingel met de Overstesingel verbindt (zie afb. 4). Omdat de Zuiderhogeweg na de rotonde aansluit op de A7 zijn er in die richting geen overstekende voetgangers en fietsers.

De gemeente liet verschillende ontwerpers plannen indienen en koos voor het ontwerp van Hofstra als best passend in de omgeving. Bijkomend argument was dat bij dit ontwerp geen kabels en leidingen hoefden te worden omgelegd. De brug is niet recht maar gaat met flauwe bochten van beide kanten richting rotonde. Over de gehele lengte bestaat de dragende constructie uit een uit platen samengestelde driehoekige doos. Voor een deel zelfdragend, voor een deel afgehangen. Boven de rotonde sluit de brug aan op een soort schotel die kan dienen als belvédère. Om de schotel is, als markering, een 32 m hoge kegelconstructie geplaatst waaraan het middendeel van de brug is opgehangen. Bij de aansluiting op de Overstesingel waar de brug boven water is gelegen, hangt de brug met tuien aan een schuine, naast de brug geplaatste pyloon. De balustrades wijken naar buiten. Ze zijn voorzien van een stalen rasterwerk en zijn afgedekt met een roestvast U-profiel dat dient als leuningregel. Daarin zijn ook verlichtingsarmaturen aangebracht. Rond de belvédère is een balustrade van met hout beklede spijlen aangebracht.

De totale lengte van de brug bedraagt ca.250 m. Er zijn acht delingen aangebracht. De helling is maximaal 5%.

DE HALSBÂN

Rein Hofstra verwierf de opdracht van de aannemer van de aanleg van de verdubbeling van de N31. Met de brug (zie afb. 5) blijft een verbinding in stand tussen de Waddenzeedijk en de Pingjumer Gouden Halsband, een Middeleeuwse slaperdijk rond het dorp Pingjum. Voor die tijd moest de N31 gelijkvloers worden overgestoken. De brug is zeer transparant uitgevoerd. Dat kon worden bereikt door de buizen van de hoofdconstructie zo slank mogelijk te houden en de borstwering te maken van een grofmazig roestvast stalen gaas. De brug verwierf de tweede plaats in de competitie voor de Nationale Staalprijs 2010, achter de Samuel Beckett-brug van Santiago Calatrava.

→ 5 DE HALSBÂN

Oprichtgever	Gemeente: Súdwest - Fryslân
Plaats	Zurich (Surch)
Kruisende verkeersweg	N31
Type	Boogbrug
Verkeersfunctie	voetgangersbrug
Overspanning	55 m
Materiaal	staal, thermisch verzinkt.
in gebruik in	2010
Beheerder	Rijkswaterstaat Noord-Nederland, Leeuwarden.
Constructeur	Ballast Nedam Engineering, Nieuwegein en Advin, Steenwijk.
Aannemer(s)	Bouwcombinatie De Eendracht (Dura Vermeer/Ballast Nedam Infra).
Staalconstructie	Prinsen Waterbouw, Almere en Staalbouw Weelde, Weelde.

**Initiatief van Pleatselik Belan
en mogelijk gemaakt door:**

Jachtwerf Bouwe de Groot
Bouwbedrijf De Jong & De Wal
SHP Bouwbedrijven
Dijkstra's Bouw- en
Aannemersbedrijf
Sjoerd Tjepkema, Grondverzet
Gebr. Smeding, staalbedrijf
Architektenburo Hofstra-Douma
Nailtra
Van der Veen Ingenieursbureau
Fixet Bouwmarkt
Kielstra, Kraanverhuur
Aangenaam - notarissen
Meester - Sfeerverlichting
Kooiker Groep
Fonds Mid-Fryslân
Rabofonds
Stichting Hoekstra-Viersen
Steenendam
en alle vrijwilligers

Wat kan er mooier zijn dan een simpele boogbrug over een sloot, ook al is dat hier de rijksweg N31 tussen Zurich en Harlingen? Met een minimum aan staal doet deze constructie alles wat hij moet doen treffend, sympathiek, goed, consequent en zuiver gedetailleerd. De gevouwen vorm van de trap speelt met de gebogen vorm van de brug en versterkt de lichtheid ervan. Hollandse nuchterheid en vakmanschap leidt tot pure schoonheid.

